

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetско ljudstvo.

Izhaja vsak petek.

List velja za celo leto 2 gld. 40 kr., za pol leta
1 gld. 20 kr. — Posamezni list velja 5 soldov.

Uredništvo in opravništvo lista je v „Narodni tis-
karni“ v Tavčer-jevi hiši „Hotel Europa.“

Domače stvari.

— (V celjski mestni skupini) je dobil g. dr. Prus 134 glasov. „Presse“ se temu čudi in pravi, da je to premišljevanja vredno, kajti mesta in trgi na spodnjem Štajerskem so dozdej bila izključivo nemška. „Presse“ bi se še bolj čudila, ko bi bili prišli vsi narodni volilci volit, ker bi dr. Prus potem imel lahko 250 glasov. A med narodnimi volilci nij bilo prave agitacije in organizacije, in tako se je zgodilo, da se še polovica volilcev nij udeležila pri volitvi. Iz narodnega trga Žavec, ki šteje nad 30 narodnih volilcev, prišli so v Celje in svoje glasove oddali, kakor se nam piše, samo — trije. Povsod se kaže potreba političnih društev, da se širi politična omika in odpravi ona apatija in nemarnost, katera se hoče polastiti meščanstva.

— (Iz Celja) se „Tgpšt.“ piše, da je Prusjanu Forregerju svoj glas dal tudi duhovni opat Vrečko.

— (Iz Krškega) se nam piše 25. okt. Volilna bitva je končana, zmagali so nemčurji. Pa tudi nijsmo dobrega izida pričakovali; ker se je dr. Bučar, pritiskan od birokratiške sile, nekoliko pozno odpovedal kandidaturi. Kar čez noč nij bilo mogoče, naše mestjane navduševati za g. Horaka, katerega ne poznajo osobno. G. Hočevar se je tukaj prikupil meščanom s svojo obljubo, da jim bode zidal prihodnje leto novo mestno šolo in ustanovil plačo za enega učitelja. Prebivalci bornega našega mestica ne žive v tako srečnem položaji, šteti se med

bogatine in bi se svojimi slabimi imetki ne mogli zidati — nove šole.

Ne smemo tedaj preostro soditi meščane, vsaj naš c. k. notar, tolikanj priporočani „katoliški“ kristjanski, slovansko „rojeni“, avstrijske države kandidat, g. Irkič, se nij hotel udeležiti glasovanja za Horaka. Pač se je silil za kandidata našim meščanom, dasiravno je bil že proglašen g. Horak za kandidata. Jako modrijansko je argumentiral, da je padel na deželi, ker si je premalo prizadeval, tedaj ga naj volijo meščani, kateri so v zadregi zaradi kandidatov. V svojem domoljubnem prizadevanju prinesel je nekemu mestjanu 5 kr. za marko, ter ga naprosil, naj ga on kot v Novem mestu dobro poznan, tamošnjim volilcem priporočuje. Druzega gospoda je prosil, naj mu navede adrese veljavnih mož iz Metlike in Črnomlja, da bi se jim ponujal za poslanca.

— (Pri mestnih volitvah) na Kranjskem moramo konstatovati, da smo saj v 3 mestih dosegli narodno večino. Metlika in Ribnica ste rešili čast dolenjskih mest, Lož pa čast notranjskih; tedaj je bil Horak vsaj na dveh krajih izvoljen, dr. Zarnik pa v enem mestu, samo Costa nikjer.

— (Iz tržaške okolice) se nam piše, da je v nedeljo šlo mnogo odličnih slovenskih okoličanov k g. poslancu Nabergoju pogovarjat se z njim o željah slovenskega ljudstva in pozdravit ga kot narodnega poslanca. V veselem društvu so se potem vršile napitnice.

— (Mariborski Reuter) je odložil vsa častna mesta, katera je dozdej v Mariboru zasedal. Tako ga je spekla nevhvaležnost

Mariborčanov, ki ga niso hoteli voliti za svojega poslanca. V svojem pismu do mariborskih volilcev pravi: „Poslednja volitev za državni zbor je zopet dokazala, da v Mariboru pošteno stremljenje in nesebično, žrtvoljubno delovanje ne zadostuje, da človek najde stalno priznanje. Vsem onim pa, kateri so kljubu brezvestni agitaciji protivnikov in nezvestobi mnogih dozdevnih prijateljev zvesto k meni stali, izrekam svojo najsrčnejšo hvalo“.

— (Od sv. Martina) na Raki v savinski dolini se nam piše 22. oktobra. Take agitacije še nismo doživeli, kakor pred tem volitvam in kdor iz lastne skušnje ve, kaj vse so počenjali duhovniki, da bi izpodrinili dr. Vošnjaka, čudil se bode, da jim je spodletelo in je vendar izvoljen dr. Vošnjak za poslanca. Tudi tukajšnji kaplan je imel v nedeljo pridigo o volitvah. Rekel je med drugim: „Kdor voli dr. Vošnjaka in ne Kosarja, stori smrtni greh, kateri mu ne bode odpuščen niti na tem, niti na onem svetu“. Take besede morajo preplašiti priprostega moža; ali pa se sme prižnica rabiti v take sebične klerikalne namene, je vprašanje, katero naj reši prihodnji državni zbor.

— (Iz Lokavca nad Kanalom) se nam piše 24. oktobra: Koder sem še dozdaj hodil, nikjer nissem našel, da bi bilo tako nevedno in nešolano ljudstvo, kakor v kanalskih gorah. „Pastirska“ palica ima še mogočno moč nad svoje ovčice. Naj omenim torej dogodek, pomilovanja vreden. Naš župnik K. je mladeničem na srce polagal, naj novce vkup spravljajo za potreben novi „križev pot“, za katerega je treba znesek od najmanj 400 gld. V to so pobožni ljudje takoj privolili. Ustanové torej lokovski fantje takoj dve društvi in sicer v gorenjem in dolnjem delu vasi eno; vsako društvo tedaj je bilo zastopljeno, po 200 gold. vkup spraviti. Fantje gorenjega dela, ošabnejši, in tudi nekoliko bolj premožni od dolnjega, spravijo takoj omenjeni znesek denarja skupaj, ter ga župniku izročé, dolenjim pa nij bilo tako brž mogoče izvršiti popolen pogojen znesek, morala jim je ostanek od nekaj goldinarjev še

cerkev priložiti. Dolenje fantov je to strašno jezilo; gojili so v svojih srcih strašno sovražstvo in maščevalnost do gorenjih, kar je žalibog tudi nasledke imelo. — Na 5. t. m., to je na roženkransko nedeljo, je bilo blagoslovljenje omenjenega križevega pota, navzoči so bili obe fantovski stranki. Po dokončani svečanosti gredo fantje obeh strank k „mežnarju“ v krčmo, kjer se dolnji posebno dobro napijó, gorenji pa, spoznavši nevarnost, katera jim po sovražstvu dolenjnih žuga, skušajo se jim umakniti. Popuste tedaj krčmo in idejo prepevaje proti domu. Ostalim v krčmi pa dospe jeza in zarota do najvišje stopinje. Divji zapuste naglo tudi oni krčmo in v diru se zaženó s koli, kamenjem, z noži in s čemer bodi oboroženi, naravnost za onimi. Kakih dve sto korakov od krčme jih doleté, tu se vname zdaj strašen boj. Dva izmed gorenjemi sta takoj smrtno ranjena obležala, ostali pa vsi ostrašeni zbežijo, videči preveliko nevarnost. Posrečilo se jim je, da so zarotnikom pete odnesli. Še le pozno v noč se gorenji fantje varno zopet povernejo, obležana dva tovariša zopet poiskat, najdejo res nesrečneža v krvi ležati, pospravijo ju do bližnje hiše, kjer so jim globoke rane izprali in obvezali. — Okrajna sodnija preiskuje že ta „cerkveni nasledek.“ — Kaj pa porečete vi gospod župnik na to?

B. V.....r.

— (Kakor se nam iz Spodnjega Rožja) na Koroškem 20. oktobra piše, se je v Borovljah ustanovilo društvo „puškarske asocijacije“. To društvo ima za Slovence precej upliva, prvič v materialnem blagostanji, ker je komaj dva meseca, kar se je ustanovilo in pred nekolikimi dnevi javno delovanje začelo, pa ima uže čez 9000 gold. v gotovini in drugič, ker so zraven možje pravega domoljubnega značaja kakor: g. Anton Šajnik, tajnik, kateri je za svojo milo slovensko domovino uže veliko žrtvoval, in gospod J. Kozjak, magaciner, tudi pravi domo- in rodoljub in več drugih. Ako mi bo dovoljeno, drugi krat o tem več spregovorim. (Prosimo, da nam naznanjate natančneje organizacijo tega društva in večkrat Dalje v prilogi.

poročate o njegovem delovanju. Na materialnem polju moramo delati, ako hočemo napredovati. Naj bi tudi drugod posnemali vrle Borovljane in napravili obrtnijske in druge asocijacije. Ur.)

— (Premij za konjerejo) je bilo na Kranjskem l. 1873 razdeljenih v Cerknici, Ribnici, Mokronogu, Ljubljani, Kranji in Radovljici vkup 8 premij ali daril drugega reda (po 8 cekinov), 17 daril tretjega reda (po 6 cekinov) in 44 četrtega reda (po 4 cekine.) Vkup 342 cekinov in 80 srebrnih medalij.

— (Življenje rešil.) Anton Bogataj iz Gorenje vasi pri Poljanah je dva fanta iz Zórice potegnil in smrti rešil. C. kr. vlada mu je dala dvojno taližo, ki se dobiva za rešitev življenja.

— (Samomor.) Emil Sezun, 23 let star, nadzornik zavarovalnega društva na življenje „Ankera“, sin tukajšnje vdove okr. sodnika, Marije Sezun, se je denes po noči proti 1 uri pred stanovanjem svoje matere v Krakovem št. 45 s pistolo skozi srce ustrelil in bil takoj mrtev. Urok temu so bile denarne zadeve.

— (Preiskava zoper ljubljanskega škofa), g. Vidmarja, ki je bil v Gornjem gradu neusmiljeno gozde devastiral in rédil, začela se je, kakor graška „T.“ poroča, te dni. Vspéh bomo ob svojem času objavili. Za zdaj smo odložili dva dopisa, ki sta nam iz savinske doline o tej stvari došla.

— (Učiteljske plače.) Deželni kranjski šolski svét je potrdil učiteljske plače sklenene po okrajnih šolskih svetih: za Kranj trem učiteljem po 500 gld., za Loko in Tržič dvema učiteljema po 500 gld., enemu po 400 gld., v Cerkljah enemu učitelju po 500, drugemu 400 gld., v Šmartnem pri Kranji 450 gld., več učiteljem po 400 gld. Za več ljudskih šol sklepi okrajnih šolskih svetov so bili nazaj poslani, ker se menda dotični svetovalci niso šolskih postav držali in učiteljem premale plače odmerili. —

— (Požar.) Pri Gornjem gradu na slovenskem Štajerskem je 6. oktobra začelo goreti v pristavi posestnika Janeza Plasnika, po domače Sročnika. Pogorela je pristava

in svinjak in vsa krma, žito ter drugo orodje. Ogenj je vpepelil tudi pristavo soseda Sročnika. Škoda znaša pri obeh 6500 gold. Nesreča je tem večja, ker sta Sročnik in njegov sin Lovre pri gašenju se hudo poškodovala.

— (Požar.) V nedeljo proti petim zjutraj je pogorela v Rozvanji hiša, šupa in hlev, „kriškega krčmarja“. Pijanci so se pri njem zakasnili, in so se koncem še sprli, in znanega pretepača Ivana V. iz krčme vrgli. Ta začne žugati, da zažge, in res je bila hiša kmalu v plamenu. Več prešičev in eno žrebe je pogorelo; kobilo so ukrali, pa se je že drugi dan v mestu dobila, tatu ima že sodnija; požigaleca pa iščejo.

— (Požar.) V Vojuniku, v celjskem okraji, je pogorel malin posestnika Matija Zupanca. Škoda znaša 600 gold.

— (Požar.) Iz Svetinj se nam piše. Včeraj popoldne so otroci igrajoči se z ognjem zažgali v Brebrovniku pri gorical nekega kmeta hišo. Zgorelo je nekoliko svinj, 40 brent grozdja in več drugih reči. Rešiti se nij moglo nič, ker je posestvo na precej visokem bregu, kjer nij vode. Stariši pazite na otroke!

— (Nesreča.) V petek jutro $\frac{3}{4}$ na 6 je pri Cojzovem mostu v Ljubljani skočila 29 let stara služabnica Ana Mahura iz Stružnice v Ljubljani, kjer se je hotela utopiti. Rešila pa sta jo čevljarski učenec Verbič in ribič Novak z rantami iz vode; potem so nezavedno spravili v bolnico. Povod temu nameravanemu samomoru bila je neki ljubezen.

— (Samomor.) V Starem logu, v slovensko-bistriškem okraji, se je kajzar Jakob Kac obesil, menda zato, da bi kazni ubežal, kajti pri okrožni sodniji v Celji je imelo biti že zadnje obravnavanje zaradi neke tatvine, katere je bil on kriv.

— (Kolera na Gorenjskem). Deželna vlada naznanja, da je kolera v Ovšicah in Kamnigoricah nehala. Zbolelo je bilo 47 ljudi na tej bolezni, umrlo jih je pa 16, drugi so ozdraveli. Da se je bolezen zatrla, ima zasluge gosp. župan pl. Kapus, katerega

sta gg. J. Toman in M. Pesjak na vso moč podpirala. Isto tako zdravnik V. Hen v Kropi.

— (Streljanje.) V Slivnici pri Mariboru so pri branji v vinogradu streljali. Močno nabit možnar se razpoči in kos železa se zapiči necemu vinicarji v stegno. S kleščami so morali železo izvleči.

Politični razgled.

Notranje dežele. — Državni zbor se 4. novembra začel. Prestolni govor se bode 6. novembra čital, ali od cesarja samega, ali od ministerskega predsednika, še nij znano. V prostolnem govoru se bode tudi omenila denarna kriza. Verifikacije volitev in adresna debata ste glavni stvari prvega zasedanja. Državni proračun se predloži v eni prvih sej, a debata v njem bode stoprv po novem letu; za zdaj se privolijo davki za tri mesece.

O **dunajskih** volitvah, kjer so demokratje zmagali, v veliko jezo starih ustavovercev, piše „S. u. M. Ztg.“, kako važno za prihodnost je to, da nemško glavno mesto Cislajtanije ne pritrkava v vseh rečeh ustavovni kliki, ki zdaj vlada pri nas; kako važno je, da se je dunajsko meščanstvo emancipiralo od spekulativne dunajske žurnalistike, — to je vse važno za prihodnost.

V velikem posestvu na **Nižje-** in **Zgoranje-Avstrijskem** in **Solnograškem** os zmagali ustavoverci.

V **galiških** mestih so razen v dveh zmagali federalistični Poljaci; židovi so podlegli. Vsled tega huda jeza dunajskih židovskih „Press“ in žuganje, da se volitve ne bodo verifikovale. Zoper volitve v moravskih mestih, kjer se je mnogo nepostavnosti godilo baš tako, kakor pri nas, ustavovni listi ničesar nemajo ugovarjati, ker so ustavoverci izvoljeni. Čehi so v 9 mestnih skupinah postavili svoje narodne kandidate, a samo v dveh so zmagali. Če je nekaka tolažba, v nesreči imeti tovariša, nam jo daje pogled na volitve v moravskih mestih.

Na **Moravskem** se v velikem posestvu pri volitvah za državni zbor federalisti niso vdeležili.

V **bukovinskem** velikem posestvu so izvoljeni federalisti arhimandrit Bendela, Hormuzaki in Petrino.

Na **Dalmatinskem** so narodni kandidati v mestih propali. Izvoljena sta Begnu in Bajamonti.

Vnanje dežele. — Ruski cesar se vrne 1. novembra iz Livadije. — Razglas vojnega ministerstva našteva za leto 1874 150640 rekrutov. — V anektirani Kivi se bode na desnem bregu Amu Darja 180 vrst od Kive in 200 vrst od Bokare zidalo rusko mesto, ki se bo zvalo Aleksandro-Petrovsk. — Na Črnem morji se je polomila avstrijska ladija Veglia pod kapitanom Maragićem.

Na **Francoskem** se imajo stvari odločiti. Iz početka se je proglašanje kraljestva po božji milosti napovedalo na vseh svetnikov dan, potem na 5. novembra, pa tudi ta dan se ustanoviteljem preblizu zdi. Nijso si svesti, da-li jim je armada zvesta. Dežela z nekako grozo gleda bodoče kraljestvo, in treba bo velike moči, sicer se podere Chambordov na pesek postavljeni prestol. Republikanci so mirni, kakor bi si bili zmage svesti; bonapartisti, ki so se dosedaj na zmagovalno desnico naslanjali, so se zdaj na drugo stran obrnili. Pobožni Chambordovci pa so se pokazali prave sleparje. Tako je „Journal de Paris“ med svoboščinami, ki jih je predsednik obljubil, odločno tiskovno svobodo in splošno glasovalno pravico, a zdaj se o tem nič več ne vé. Monarhične frakcije narodne skupščine so svoje sklepe storile in zopet na vso moč za burbonski tron delati začele. Večina za uže precizirani plan znaša do zdaj 385 glasov, in republikanec tedaj ne bo mogoče doseči, da bi zbornica ne mogla sklepati, ker imajo monarhisti že 9 glasov več, nego bi jim bilo treba. Ustava, ki jo bo naredila narodna skupščina v porazumljenji s Henrikom V., bo porok za polno mero konstitucionalne svobode. Tako stojé stvari zdaj. Kako bo potlej, ko se bo storil odločilni korak in ko bo Francoska podedovalna doména pobožnega moža — to je drugo vprašanje. Saj poznamo poroštva, ki jih sedanja narodna skupščina svobodi ponuja. — V zboru bonapartističnih poslancev 25. oktobra se je sklenilo, da se bo formalno protestiralo proti monarhičnim restavracijskim nameram, in imenovala se je komisija, ki je sejini protokol naredila. Zagotavlja se, da je zbor dobil že 25 izjav pristopljenja; a objavilo se še nij nič. Republikanski listi javljajo, da je nekdanjih 30 poslancev alzasko-lotarinskih, ki so po sklepu mirú podali svojo demisijo, poslalo kolektivno adresu na narodno skupščino, v katerej jo prosijo, naj republiko vzdrži.

Kedaj je testament veljaven.

Pismen testament (oporoka) mora biti podpisan od zapustnika ali testatorja, to je tistega človeka, ki hoče po svojej smrti komu kaj zapustiti. Če je ves testament zapustnik sam pisal, nij treba, da bi bila kaka priča podpisana. Ako pa testament nij od testatorja samega pisan, nij zadosti, da ga testator sè svojo roko podpiše, ampak podpisati se morajo še tri veljavne priče. Pa tudi to še nij zadosti, ampak od teh treh prič morate vsaj dve zraven biti in slišati, da zapustnik trdi, da je pismo, ki ga imaste one dve podpisati, njegova zadnja volja. Obsega pismenega testamenta pričam nij treba vedeti, vendar pa se morajo na ravno tistem papirji podpisati. Omeniti je tudi, kje in kdaj se je testament podpisal. Kdor svojega imena ne zna podpisati, mora vpričo vseh treh prič potrditi, da je to pismo njegov testament. Eden od prič naj podpiše zapustnikovo ime, in zapustnik sam naj naredi pred to svoje ime s peresom križ. Ako zapustnik ne zna brati, naj si da testament po eni priči, ki ga naj potem vpričo drugih dveh, ki ste ga že prej brali, prebrati, in naj potrdi, da je narejen po njegovi volji.

Kdor hoče ustni testament narediti, mora pred tremi veljavnimi pričami resno svojo zadnjo voljo izreči. Vse tri priče morajo zraven biti, da lahko prisežejo, da je zapustnik vse pošteno ravnal. Zapustnik pa mora sam ustno potrditi testamentovo veljavo, in ne samo pokimati ali kaj takega. Dobro je, da one tri priče ustni testament prej ko prej spišejo.

Za testamentne priče neveljavni so: Udje kakega duhovskega reda, vse ženske, mladeniči pod 18 leti, slepci in glušci, mutci, dalje taki, ki zapustnikovega jezika ne razumejo; potem osebe, ki so se že katerikrat obsodile hudodelstva, goljufije, tatvine, zapravljenja tujega denarja, ropa, itd.

Kdor je v kakem testamentu sam za dediča imenovan (ravno tako zapustnikovi bližnji sorodniki ali svaki in posli) ne sme biti priča.

Testament se tudi lahko pred sodnijo, ali pri kakem notarji pismeno ali ustno dela. O tem kakor tudi o testamentu vojakov v vojski, o slepcih, glušcih, mutcih so dane posebne postave.

Gospodarske stvari.

O gnoju.

Spisuje Blaže Pernišek.

(Konec.)

Pisal sem, da naj meri gnojiščno dno za konjá 106 štirj. črevljev, za govedo 76 št. čr. in 9 št. čr. za drobnico. To velja za odraslo živino srednje velikosti in za celo leto. Svinja naredi skoro pol več gnoja, nego drobnica.

Naši kmetovalci pa navadno izkidavajo gnojišča po škrat na leto v precej enakih obrokih; zatorej je treba odločiti za gnojiščno dno le tretjino velikosti omenjenih števil.

Ako hoče kdo izpito njivo jako pognojiti, napelje naj na oral prostora 400—500 funtov gnoja; za srednje gnojenje ga treba 250—320 funtov, za slabo polovičarsko pa 180 funtov. Gnojna moč pa je ali večja ali slabejša. Konjski gnoj je boljši od govejega, pa tudi na krmi je ležeče, še mnogo več pa na u mnem ali neumnem ravnani z gnojem!

Gospodarji! ne puščajte gnoja na dežji, niti na gnojišči, niti na njivi, pa tudi ne na solnci, nemudoma naj se dobro podorje, da ga ne bode brana izvlekla na površje. Popuščajte prvotne lesene orače ter namestujte je z novimi z železno krivo desko, ki brazdo popolnem obvrta. Čugmajerjeva je izvrstna, brana pa brabantška za slovenske kraje sploh.

Mnogo je nespametnih ljudi, ki podreščetino — na gnojišče mečejo! Nij čuda, ako potem plevel žitu redilno tekočino iz zemlje krade in ga zadušuje. Tudi v jasli se ne sme z zrelim plevelom, ampak na travnik ž njim, da ga kosa zelenega pokonča.

Pa tudi z bolnim krompirjem se tebi nič meni nič tako ravna! S tem se trosi bolezen po gnoji na bodoče krompirišče.

Izpregovoriti mi je še o nekaterih sortah gnoja, ki seveda nij tako dober, kakor hlevni. Taka sta kompost, in mavec (gips); kompost se zove tisti gnoj, katerega lahko veliko napravimo iz mnogovrstne šarovine: iz trsak, listja, blata itd. Tudi ti gnojni kupi naj so v senci i ne smejo studenci do njih. Kompostni kupi naj so 4 do 5 čevljev visoki. S tem gnojem se izvrstno gnoji posebno sadnemu drevju in trtam.

Kompost naj se premeče čez $\frac{1}{2}$ leta, in ako ga ima pravi gospodar v lasti, goden je v 1 letu. Tudi na ta gnoj naj se devlje gnojnica, da dobro segnjije.

Mavec (gips) je tudi gnoj, posebno izvrsten za deteljo, le rabiti ga premnogi ne znajo.

Gipsa naj se detelja palec visoka, kedar je rosa in tiho vreme, da ga veter ne raznaša, in da se enakomerno posrka po njivi.

O reji svinj.

Večkrat se je že popraševalo, ali je dobro svinje, kadar se redé, na prosto spuščati ali jih v hlevu pustiti. Na to odgovorimo to-le: Ako svinje rediš, daj jim vedno mir. Vsaka žival hoče počivati, ko se debeli. Svinja pa je že od nature lena, posebno, kadar je sita in prav dobro je, ako po krmjenji počiva, da se jej živež prebavi. Vsega; kar more svinjo iz pokoja spravljati, se mora ogibati, in prav dobro je, ako so svinjski hlevi proč od govejih. Dobro je tudi, ako je zraven hleva majhno ograjeno dvorišče, na katero naj se, ako je vreme lepo, svinje spuščajo, da malo časa tam ostanejo. Sicer pa prešič, ki se redi, ne bo imel veselja, po dvorišči pojati se, ampak rajši v hlevu leži.

— Kriza na dunajski borzi še zmira; nij končana. V poslednjem času začnejo papirji onih velikih bank, od katerih še slutil nij nikdo, da bi trdno ne stale, padati. Nezaupanje je splošno in obup se vedno bolj polastuje borzijskih krogov. Pa tudi velika obrtnija in kupčija čutite nasledke te denarne krize; fabrikanti odpovedajo delavcem, in če bode

tako naprej šlo, nastopi kmalu socijalna kriza, zlasti na Dunaji, kjer je več sto tisoč delavcev. Ustavoverni listi, ki so najhuje zadeti po prenehanji borznih špekulacij, obračajo se že zdaj do državnega zbora in pričakuje od njega rešitve. Mi pa mislimo, da mora državni zbor pač resno se lotiti narodno-gospodarskih vprašanj, a iz stališča cele države, ne pa dunajskih borzijanov.

— (Vinska letina.) Piše se nam: V Vurbergu in pri sv. Barbari v slovenskih goricah so že večjidel obrali. Kupcev malo, ali skoraj nič ne pride, čemur pa je menda krivo to, da se je razglasilo, da je tod toča pobila, kar pa nij resnica. Domači bogataši si polnijo kleti, ker zelo po ceni vino kupujejo. Od 70—90 gold. po štrtinjaku se dobi vina dovolj, ker nij kupcev. A v Halozah se prodaje po 100 do 130 gold. štrtinjak.

— (Novo vino.) Branje je zdaj povsod končano. Novo vino je precej dobro, a tudi cena visoka. Muškatsko vino pri Mariboru je po 20 do 22 gl. avstrijsko vedro; pri Slovenski Bistrici so pohorska vina po 11 do 12 gl., pri Poličanih je slabejše novo vino po 6 do 7 gl., na Hrvatskem pa se dobi po 5 gl. Dolenjsko in bizeljsko vino je po 10 do 12 gl.

Razne stvari.

* (Rop.) Posestnik Šimen Adam iz Negove, v radgonskem okraji, je kupil na poslednjem sejmu pri sv. Lovrenci kravo in jo proti večeru domu gnal. Blizu svoje hiše sta ga dva človeka napadla, hudo natolkla, da je nesrečnež brez zavednosti obležal, ter mu vzela denarje — 49 gl.

* (Predrzna sleparica.) Marija Majer, napačno grofica Reventlov, rojena iz Ratnovoga v potzdamskem okraji, 32 let stara, je prišla pred nekaterimi meseci v London v vizitkarto nekega pruskega princa, na katerej je bil zapisan pozdrav na v Londonu bivajočega princa tečkkega, in je na ta način prišla v najbolj imenitne kroge. Imela je zaslužni križ in je pravila, da ima v prsih bolečino zaradi neke rane, ki jo je v zadnji vojski dobila. Tako se ji je posrečilo, veliko denarja v Londonu naberačiti. Končno je svojo sleparstvo tako daleč gnala, da se je nosila za

prusko princezo Marijo, in se lagala, da so ji dragocenosti v Londonu bile ukradene. Končno se je vendar nekemu uradniku posrečilo zvedeti, kdo je ta sleparica.

* (Od medveda umorjen.) V nekih angleških toplicah je kupil lastnik medveda, da bi ljudi še bolj mikalo, k njemu iti. Neki dan kosi delavec travo na vrtu, kjer je medved hodil. Začne si igrati z medvedom, ter mu metati travo v glavo. Pa te šale medved nij hotel razumeti, in je delavcu menda hotel povedati, da ne jè trave, ampak meso, kajti skočil je na-nj in ga grizel in trgjal. Na klicanje ubogega delavca pridejo ljudje, ki medveda odženo. Pa bilo je vse prepozno, mož je v enem dnevu umrl.

* (Konj obsojen.) V Pitestu na Rumunskem je konj mimo gredočo žensko brenil, da je umrla. Sodniki pokličejo konjevega lastnika, ter ga hoté kazniti, da ima porednega konja. Mož se brani, češ, da je njegov konj strašno krotka žival itd., kar so mu tudi priče potrdili. A sodniki pošljejo živinskega zdravnika z več drugimi ljudmi konja gledat. in so našli na njem „nepoboljšljivo lastnost“, in da je ženo iz hudobnosti ubil; Modri mestni sodniki spoznajo moža za nedolžnega, obsodijo konja k večnemu poslanemu delanju, ob senu in vodi. In res mora zdaj sol iz jam vlačiti, in jo bo zmeraj, ako ga ne pomiloste.

* (Turška grozovitost.) Kako turški paša Valija-Asim s kristjani v Bosniji ravna, o tem smo že v našem listu večkrat pisali. Nov dokaz njegove divjaške krutosti je ta-le: Jovo Bilbija, eden najimenitnejših in najrazumnejših bosanskih trgovcev je bil z več drugimi nedolžno zaprt. Nedavno ga jetnišničar nagovarja, naj uide. Jetnišničarju je bilo to zapovedano, da bi Turki mogli svojo jezo nad Bilbijo spustiti. Bilbija res uide, a Turki dirjajo za njim, ga vjamejo in ga pred ljudstvom mučijo, da je vsakega gledaleca srce bolelo. Tepli so ga s palicami in poleni, dokler nij zavesti zgubil, in se na tla zgrudil. Gotovo ne bo več zdrav, in zdaj, ko to pišemo, je morebiti že mrtev. Ljudstvo je strašno razjarjeno, boji se, da bi turška divjačnost tudi drugim ne vzela življenja. Valija-Asim ne pozna v svojej krutosti nobenih mej, odkar se bosniškim kristjanom z ono spomenico na evropejske velike oblasti nij posrečilo.

* (Ženske krojačice.) Ministerstvo kupčijstva je kupčijski zbornici v odobrenje predložilo nasvet krojaškega mojstra Bazlerja,

ki se glasi: „Naj se na Dunaji s pomočjo vlade in občine ustanovi šola, v kateri se bodo ženske podučevale delati moško obleko.“ Nasvetovalec omenja, da samo na Dunaji cena narejenih moških oblek znaša 50 milijonov goldinarjev na leto, da pa se od leta 1870 zaradi upiranja delavcev nareja menj obleke, in navaja veliko množico obleke, ki jo dela za avstrijske, turške in egiptovske vojake, pri čemur je veliko žensk rabil.

* (Dva dara.) Knez Švarcenberg je svoj pavilon na dunajski razstavi, kateri je veljal nad 100.000 gld., podaril novemu muzeju na Dunaji. Knez Švarcenberg je češki plemenitaš. Zato mu Čebi hudo zamerijo, da nij rajši ta pavilon podaril češkemu muzeju. — Lepše je ravnala neka češka gospa Fingerhutova (Naperstkova), katera je v svojem testamentu volila 150.000 gld. češkemu obrtniškemu muzeju v Pragi. Žena iz naroda ima več rodoljubja, nego bogati plemenitaš.

* (Dunajska razstava) se slovesno konča 2. novembra. Razstavljalci morajo precej po skleneni razstavi odstraniti svoje razstavljene stvari, in sicer najpozneje do 31. decembra t. l. Kar se do tega obroka ne odpravi, shranjuje se na stroške razstavljalcev v magazinih do 30. junija 1874. Tačas se vse po javni dražbi proda, kar je zaostalo.

* (Šala, ki se nij posrečila). Dva študenta v Budi sta 19. t. m. sklenila, da bodeta boječega svojega sošolca, ki je z njima stanoval, po noči ostrašila, ko bo iz gledišča šel. Pomalala sta si zato obraze, in sta ga šla čakati, da bi ga za norce napala in se delala, kakor bi ga hotela oropati. Ko je bila ura že deset, pride pričakovanec. Strahopezljivo okolo sebe gledaje, stopita pred-nj, in terjata s spremenjenim glasom, naj gre z njima. Napadenec začne na pomoč klicati; kmalu priteče veliko ljudij. Ona dva, ki sta ga napala, bežita na vso moč; a kmalu ju vjemo in dobro pretepo. Hoteli so jih še na policijo terjati, in le onemu tretjemu, ki sta ga napadla, se imata zahvaliti, da ju nijso. Vendar sta se tako prestrašila in sta tako tepena bila, da zdaj ležita.

* (V vodnjaku kamenjan.) V Mitrovici je 24. t. m. posestnik Jurij Glajcar žalosten konec storil. Zajemal je iz svojega vodnjaka vodo z vedrom. Naenkrat mu iz vodnjakove stene kamen v vedro priletel, začenzen zarad tega stopi Glajcar v vedro in se da od svojih ljudij v vedru v vodnjak

spustiti, da bi videl, kaj je. Pa se začne naenkrat kamen za kamnom udirati, zemlja se začne iz sten sesipavati, veriga, na kateri je bilo vedro privezano se vtrga in nesrečni Glajcar pade v 12 sežnjev globok vodnjak. Naenkrat se zgrudijo vse stene nanj ter ga pokopljejo pod razvalinami. Zdaj ga odkopavajo, a zemlja se vedno bolj udara, in ne ve se, ali bo moč nesrečneževu truplo dobiti.

* (Santa Cruz), znani župnik, ki je bil voditelj španjskih banditov, se je iz Montevide proti tihemu morju odpeljal. Upati je, da se ne vrne več.

Tržna poročila.

Iz Dunaja 25. okt. Trg slab, kupci niso hoteli visokih cen privoliti, prodajalci pa blaga niso hoteli dajati, in še le proti koncu tedna so v terjatvah malo popustili. Pšenice se je prodalo komaj 25000 vaganov, po 10 kr. ceneje, kakor oni teden, in sicer je bila po 7 gld. 50 kr. Reži se je le malo izpečalo, komaj 4000 vaganov po 5 gl. 46 kr. do 5 gld. 50 kr. Po ječmenu se je malo povpraševalo, ponujalo se ga je veliko. Le najlepši se je prodajal po stari ceni pivovarjem, drugi je bil po 10 kr. ceneje. Prodalo se ga je kakih 14000 vaganov po 4 gl. 5 kr. do 4 gld. 70 kr. Koruza nij imela veliko kupcev in se je po 10 kr. ceneje plačevala; 1000 colnih centov je bilo po 4 gld. 55 kr., 2000 nove po 4 gld. 50 kr. Oves je pri svojih cenah ostal, akoravno je imel primeroma malo kupovalcev.

Iz Pešte 25. okt. Tudi ta teden je bil trg miren, kar je imelo za uzrok mlačna poročila iz tujih trgov. Mlinarji so le na čisto pšenico gledali, in še to so hoteli za 10 do 15 kr. ceneje, nego oni teden; bolj slaba se je pa komaj po za 20—25 kr. znižani ceni prodala. Prodalo se je je komaj 100000 centov po 7 gl. 45 kr., na konci tedna po 7 gl. 30 kr. Rež se je iz početka tedna po ceni preteklega tedna prodajala, proti koncu pa se je dajala za 10—15 kr. ceneje; slabo blago se pa še po niski ceni nij moglo prodati. Prodalo se je reži 10—12000 vaganov. Ječmenov trg je bil v vsakem obziru zelo

mlačen in je padel za 10 kr. Prodalo se ga je 15000 vaganov. Stara koruza se nij mogla prodajati, nova se je rada plačevala po 3 gl. 70 kr. do 3 gl. 85 kr. colni cent, prodalo se je korusa 10000 vaganov. Oves je imel živ trg, proti koncu tedna pa vendar bolj slab in mu je cena za 3—4 kr. pala; prodalo se ga je po 1 gl. 90 kr. do 2 gl. kakih 25000 vaganov. Fižol po 4 gl. 80 kr., konoplje po 3 gl. 75 kr., proso 3 gld. 90 kr. do 4 gl. 10 kr. cent; leča 5—7 gl. Za mēd se je ponujalo po 18 gld. cent, a prodajalci so hoteli 19½ do 20 gl. Vinski kamen po 33 gl. Voska se je prodalo 30 centov po 82 gl., če ga tujedežele ne bodo kupovale, mu bo cena še bolj pala. Deteljino seme je bilo laško po 28—29 gld., ogersko po 30 gl. Ježice nove po 13—15 gl., stare po 12 gl. 10000 ovčjih kož se je prodalo par po 2 gl. 40—90 kr.

Tržne cene.

V Ljubljani 29. oktobra 1873.

Pšenica 6 gl. 60 kr.; — rež 4 gl. 50 kr.; — ječmen 4 gld. — kr.; — oves 2 gl. — kr.; — ajda 4 gl. — kr.; — proso 3 gl. 90 kr.; — korusa 4 gl. 40 kr.; — krompir 1 gl. 80 kr.; — fižol 6 gl. 50 kr.; — masla funt — gl. 52 kr.; — mast — gl. 38 kr.; — špeh frišen — gl. 35 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 2½ kr.; — mleka bokal 10 kr.; — govedine funt 26 kr.; — teletine funt 32 kr.; — svinjsko meso, funt 28 kr.; — sena cent — gl. 95 kr.; — slame cent — gl. 70 kr.; — drva trda 7 gld. 80 kr.; — mehka 5 gl. 30 kr.

V Gradci 24. oktobra: Pšenica 8 gld.; 58 kr. — rež 5 gld. 81 kr.; — oves 2 gld. 43 kr.; — kr. ruza 5 gld. 30 kr.; — ajda 4 gld. 10 kr.; ječmen 5 gld. 15 kr.

V Mariboru 24. oktobra: Pšenica po 7 gld. 60 kr.; — rež po 5 gld. 40 kr.; — ječmen po 4 gld. 8 kr.; — oves po 2 gld. 10 kr.; — korusa 4 gld. 70 kr.; — pšeno 6 gld. 60 kr.; — ajda 4 gld. 20 kr.; proso 4 gld. 40 kr.; — krompir 1 gold. 90 kr.

Iz Ptujja 24. oktobra: Pšenica 6 gld. 95 kr.; rež 5 gld. — kr.; ječmen 4 gld. 50 kr.; oves 2 gld. — kr.; korusa 4 gld. 90 kr.; ajda 4 gld. — kr.; proso 4 gld. 20 kr.; krompir 1 gld. 60 kr.; seno 1 gld. 70 kr. cent; slama 1 gld. — kr.

Loterijne srečke:

Iz Trsta 25. okt.: 47. 69. 29. 19. 10.

En sreberni goldinar velja 1 gold. 6 kr. v bankoveih.